

Galpert Tilda

Ez a kép a harmincadik születésnapomon készült, 1953-ban Ungváron. 1948-ban elküldtek egy kilenc hónapos párttanfolyamra, utána pedig a megyei végrehajtó bizottsághoz kerültem. Az ételmezésügyi osztályon dolgoztam, 1949-től 1985-ig [Az információk alapján nem lehet eldönteni, hogy a megyei tanács vagy a megyei pártbizottság ételmezésügyi osztályáról van-e szó. -- A szerk.]. Bevallom, mindenféle idők jártak. 1948-ban kezdődött a 'kozmodopolitizmus' elleni kampány [lásd: koncepciók perek]. Sokat olvastam erről az újságokban, de engem nem ért bántódás, és nem éreztem, hogy hozzám bárki is rosszabbul viszonyult volna, mert zsidó vagyok. Emlékszem az 1953 januárjában zajló orvosperre is, szörnyű időszak volt. Embereket kényszerítettek arra, hogy nyilvánosan ítéljék el a gyilkos orvosokat. Például a családuink egy barátját, egy zsidót, a kommunista Rotmant arra kényszerítették, hogy nyilvánosan ítélje el az orvosokat. Mivel

megtagadta, elbocsátották a munkahelyéről. De engem senki sem kényszerített ilyesmire. Mintha bürokokban születtem volna! Milyen nehezen viseltük Sztálin halálát! Hogy sírtam! Istenem, mi volt ott! Mindenki zokogott. Aztán később, mikor Nyikita Hruscsov fölszólalt a huszadik pártkongresszuson, megtudtuk, miket művelt Sztálin igazából. Csak miután Hruscsov elmondta, hogy miket tett Sztálin, akkor nyílt ki a szemünk. Mindent elhittünk. Nem lehetett nem elhinni, hiszen láttuk, mi folyik itt. Mind tudtuk, de nem akartuk elhinni, hogy ez igaz. Egyszerűen nem akartunk belegondolni. Mint a strucc, úgy dugtuk a fejünket a homokba, igyekeztünk nem gondolni erre. Amikor 1956-ban a szovjet csapatok bevonultak Magyarországra, elhittük a szovjet propagandának, hogy a németek el akarják foglalni Magyarországot, és a magyarokat meg kell védeni. De amikor 1968-ban a szovjet csapatok bevonultak Csehszlovákiába, akkor már nagyon fölháborodtunk. Hiszen láttuk, hogyan próbálkoztak a csehek a maguk rendszerének átalakításával, és nagyon szimpatizáltunk velük. Nagyon sajnáltuk, amikor a csehek demokratikus berendezkedését megdöntötték a szovjet csapatok. De mit lehetett tenni? Moszkvában legalább voltak emberek, akik nyíltan föl vállalták, hogy nem értenek egyet a szovjet kommunista párt csehszlovákiai politikájával. Mi itt nem voltunk ilyen hősök, mi suttogva méltatlankodtunk a konyhában, családi körben, féltünk a megtorlásoktól. A Szovjetunióban, ha valaki nem értett egyet a párt fő irányvonalával, az bűnténynek számított, ezt mindenki tudta.